

Особливості стандартизації в сфері енергозбереження
Федірець О.В. к.е.н, доцент кафедри менеджменту

Норми і стандарти відіграють важливу роль в народному господарстві. Стандарти енергоефективності вводяться особливо в тих випадках, де ринкові механізми не стимулюють виробників до підвищення енергетичної ефективності у виробництві товарів та послуг.

Стандартизація у сфері енергозбереження проводиться для встановлення комплексу обов'язкових норм, правил, вимог щодо раціонального використання та економії паливно-енергетичних ресурсів. Стандарти у сфері енергозбереження є основою для застосування економічних санкцій за нераціональне використання паливно-енергетичних ресурсів, виробництво енергетично неефективного обладнання та матеріалів.

Державні енергетичні стандарти є обов'язковими для виконання. Вони визначають основні терміни та поняття, організаційно-методичні основи енергозбереження, раціональні питомі витрати паливно-енергетичних ресурсів, методи визначення потреб в енергії, сертифікації об'єктів відповідно до вимог енергозбереження, методи збирання та обробки інформації про витрати паливно-енергетичних ресурсів, вимоги до енергозберігаючих технологій і енергозберігаючого обладнання, вимоги до вторинних енергетичних ресурсів, нетрадиційних і поновлюваних джерел енергії.

Норми і нормативи витрат паливно-енергетичних ресурсів в обов'язковому порядку включаються в енергетичні паспорти обладнання, режимні карти, технологічні інструкції та інструкції з експлуатації, а також у технічні умови та паспорти на всі види машин і механізмів, що споживають паливно-енергетичні ресурси. На період до введення в дію систем енергетичних стандартів допускається застосування прогресивних норм і нормативів витрат паливно-енергетичних ресурсів.

Контроль за дотриманням нормативів витрат паливно-енергетичних ресурсів здійснюється уповноваженим на те Кабінетом Міністрів України органом.

На нашу думку, було б доцільним запозичити при вирішенні цього питання прогресивний досвід зарубіжних країн. Так, в США на державному рівні здійснюється координація робіт по розповсюдженню інформації з питань енергозбереження управлінням федеральних програм енергоменеджменту. Департамент енергетики здійснює моніторинг енергозбереження в державних установах і представляє щорічні доповіді конгресу. Існує також система урядових грантів, відбору і заохочення енергоменеджерів за найкращі результати по здійсненню проектів енергозбереження.

Уряд разом з приватними фірмами здійснює і так звані добровільні програми, які рекламують енергоефективні програми.

Представляє цікавість також досвід співробітництва місцевих регіональних енергетичних полісів по тарифам і енергопостачальних компаній, котрі встановлюють енергозберігаюче обладнання, наприклад, в школах і на транспорті.

Витрати компаній компенсуються через введення нових тарифів на основі інвестиційних домовленостей з регіональними енергопостачальними компаніями. Велике значення уділяється і пропаганді економічних і екологічних переваг енергозбереження серед населення. Це – навчання школярів і студентів (було б доцільним це здійснювати в Полтавській державній аграрній академії) енергоаудиту, реклама в засобах масової інформації простих способів домашньої економії енергії та ін.

В даний час все більше законодавчих ініціатив направлено на мінімізацію негативного впливу бізнесу на навколишнє середовище. Міжнародна організація з стандартизації (ISO) пропонує підприємствам нові інструменти для підвищення енергоефективності свого бізнесу. Це три нових стандарта, що стосуються енергоменеджменту.

Стандарт ISO 50004:2014 «Системи енергетичного менеджменту. Настанови з впровадження, підтримання та поліпшення системи енергоменеджменту» [1] допоможе підприємствам використовувати систематичний підхід до постійного поліпшення енергоменеджменту та підвищенню результативності «зелених» ініціатив.

Стандарт ISO 50006:2014 «Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання ефективності використання енергії із застосуванням методик EnB (Energy Baseline або Енергетичний базис) і EnPI (Energy Performance Indicator або Показник енергетичної результативності). Загальні принципи і рекомендації» містить практичні рекомендації про те, як відповідати вимогам стандарту ISO 50001 і, як наслідок, домогтися підвищення енергетичної ефективності [1].

Стандарт ISO 50015:2014 «Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання та верифікація енергетичної ефективності організацій. Загальні принципи та керівні вказівки» [1] містить набір принципів та керівних вказівок для вимірювання і подальшої верифікації, що відносяться до енергетичної ефективності показників, завдяки чому суб'єкт господарювання може заручитися довірою споживачів і партнерів до своїх продуктів і послуг.

Нові документи доповнюють нещодавно опублікований стандарт ISO 50003:2014 «Системи енергетичного менеджменту. Вимоги до органів, які проводять аудит і сертифікацію системи енергоменеджменту» [1], а також активно використовуються вже кілька років стандарти ISO 50001:2011 «Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанови щодо використання» та ISO 50002:2014 «Енергетичний аудит. Вимоги та настанови щодо застосування» [1].

Документи серії «Системи енергетичного менеджменту» розроблені технічним комітетом ISO TK 242 «Енергетичний менеджмент» [1].

Все це в комплексі дає відчутні результати в енергозбереженні в усіх галузях народного господарства.

Література:

1. Стандарти на енергетичний менеджмент у фокусі ISO / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2951%3A-----iso&catid=41%3A2009-10-16-12-08-07&lang=uk